

รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1
**Innovative Model of Small School Administration Under
Pathumthani Primary Educational Service
Area Office 1**

อธิพงษ์ เพชรสุทธิ
มหาวิทยาลัยปทุมธานี
Atipong Phetsute
Pathumthani University
E-mail: Atipong_ru@outlook.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก 2) พัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และ 3) ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 128 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน และการสุ่มแบบแบ่งชั้นสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ชำนาญการ เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์นำข้อมูลภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาวิเคราะห์เนื้อหา สถิติที่ใช้ได้แก่ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับสภาพการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 4) แนวการประเมินรูปแบบและ 5) ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบ 3) ผู้ประเมินมีความคิดเห็นต่อรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

* วันที่รับบทความ : 23 กันยายน 2567; วันแก้ไขบทความ 28 กันยายน 2567; วันตอบรับบทความ : 2 ตุลาคม 2567

คำสำคัญ: รูปแบบนวัตกรรม; การบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก; สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

Abstract

This research aimed to 1) study the operating conditions of small school management innovations, 2) develop a small school management innovation model, and 3) evaluate the suitability and feasibility of the small school management innovation model under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Pathum Thani. The sample group used in this research was 128 school administrators and teachers of small schools under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Pathum Thani, in the academic year 2024. The size was determined using the ready-made table of Krejci and Morgan and stratified random sampling to interview qualified persons and experts. The research instruments were a questionnaire with a 5-level rating scale and an interview form to analyze the content of the strategic leadership data of basic education administrators. The statistics used were frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that 1) the overall level of the innovation in the administration of small schools under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Pathum Thani was at a high level. 2) The innovation model of the administration of small schools under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Pathum Thani consisted of 5 components: 1) the principle of the model, 2) the objective of the model, 3) the method of operation of the model, 4) the evaluation guidelines, and 5) the results obtained from using the model. 3) The evaluators had opinions on the innovation model of the administration of small schools under the Office of the Primary Educational Service Area 1, at the highest level.

Keywords: Innovative model; small school management; Under the jurisdiction of the Pathum Thani Educational Service Area Office; Area 1

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้ เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม และประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศ ในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : ก) การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมายาวนานและไม่สามารถแยกออกจากกันได้ นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การศึกษานับวันที่จะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นกับการดำรงชีวิตของผู้คนในสังคมทุกชุมชน และเพื่อให้การศึกษาของชุมชนมีความก้าวหน้าทันต่อความเจริญและการเปลี่ยนแปลง ชุมชนจึงต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง การเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการทำงาน จะทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกันกับงานหรือองค์กร ความรู้สึกผูกพัน

เกี่ยวข้องที่ว่านี้หากมีการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งรวมกันแล้ว จะเป็นผลให้เกิดข้อผูกมัดหรือสิ่งที่ตกลงใจร่วมกัน ทำให้เกิดความจงรักภักดีต่อองค์กร มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จึงเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมนอกจากจะมีความสำคัญในด้านประสิทธิภาพในการทำงานแล้ว ยังสามารถสนองความรัก ความผูกพันต่อองค์กรได้เป็นอย่างดี รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม มาตรา 80 ได้กำหนดให้รัฐต้องดำเนินตามแนวนโยบายด้านสังคม การศึกษา (4) รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนการกระจายอำนาจ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนองค์กรศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาเท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐาน (สภาร่างรัฐธรรมนูญ, 2550 : 67) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ที่กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษา การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ มาตรา 8 เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง มาตรา 9 มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตการศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ระดมทรัพยากรมาใช้ในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น และ (มาตรา 40) กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายแผนการศึกษาแห่งชาติ

ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวิทยาการ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้แต่ละประเทศไม่สามารถปิดตัวอยู่โดยลำพัง ต้องร่วมมือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการติดต่อสื่อสารกันมากขึ้น เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน นอกจากนั้นยังต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ ในเรื่องความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม อุบัติภัย ภัยพิบัติทางธรรมชาติ โรคระบาดต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อมนุษย์โดยทั่วไป และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม เยาวชนของชาติในอนาคต ทำให้แต่ละประเทศต้องเตรียมคนรุ่นใหม่ที่มีทักษะและความสามารถในการปรับตัว มีคุณลักษณะสำคัญในการดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่ได้อย่างเท่าทัน มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี เหมาะสมและพอเพียง สอดคล้องกับปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษา UNESCO คือ การจัดการศึกษาให้คนในชาติเป็นคน เก่ง คนดี มีความสุข และสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) มุ่งการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคน อย่างรอบด้าน ให้ทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นกรอบนโยบายและ แนวทางในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ โรงเรียนและหน่วยงานทางการศึกษา การจัดการศึกษาที่ดีจึงมีความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพที่พึงประสงค์ และมีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา มีทักษะชีวิต และมีความสามารถทาง

เทคโนโลยี โรงเรียนเป็นหน่วยบริการทางการศึกษาที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา จำเป็นต้องมีความสนใจ ในเป้าหมายของการพัฒนาการจัดการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะสามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศ ดังนี้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” และได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศตามวิสัยทัศน์ 6 ยุทธศาสตร์ คือ 1) ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง 2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563 : 1)

ภายหลังผ่านพ้นวิกฤต COVID – 19 ภายในประเทศช่วงเดือนมิถุนายน 2563 กระทรวงศึกษาธิการ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติ เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2563 ณ ศาลากระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การศึกษายกกำลังสอง (Thailand Eco-System: TE2) ประกอบด้วย ส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ ระบบการศึกษา กลไกการขับเคลื่อน และอุปสงค์ อุปทาน จะช่วยให้ระบบการศึกษาไทยมีความคล่องตัว และสามารถปรับตัวได้ทันกับบริบทในศตวรรษที่ 21 ของประเทศ เพื่อตอบโจทย์อาชีพ อุตสาหกรรม และธุรกิจ นำไปสู่โมเดลการศึกษายกกำลังสอง (Thailand Education Eco-System Model) ประกอบด้วย 1) HCEC (Human Capital Excellence Center) หรือศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ ซึ่งเป็นหน่วยพัฒนาทุนมนุษย์ (HR) ของประเทศ เพื่อตอบโจทย์อาชีพ อุตสาหกรรม และธุรกิจ 2) DEEP (Digital Education Excellence Platform) หรือ แพลตฟอร์มด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ เป็นหน่วยบริหารจัดการองค์ความรู้ (KM) ของประเทศ เพื่อตอบโจทย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต 3) EIDP (Excellence Individual Development Plan) หรือ แผนพัฒนารายบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ ซึ่งเป็นต้นแบบการพัฒนา ศักยภาพบุคคล (Human Potential: HP) เพื่อตอบโจทย์เส้นทางความสำเร็จของชีวิต

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ให้ดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพมากขึ้น โดยระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547 : 5) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554 ซึ่งได้ให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาคนให้มีคุณภาพพร้อมคุณธรรม โดยกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของ

ประเทศไทย ว่า มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and happiness society) คนไทยมีคุณธรรม นำความรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพเสถียรภาพ และเป็นระบบ สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืนอยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ, 2549 : ก) แต่พบว่าในอดีตถึงปัจจุบันสังคมไทยประสบปัญหาต่าง ๆ มากมายทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม อาทิ ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ในทุกระดับของสังคมไทย เช่นปัญหาการทุจริตเกี่ยวกับสนาบบินสุวรรณภูมิ ปัญหาทุจริตการจำหน่ายข้าว ปัญหาทุจริตการจำหน่ายลำไย ที่เป็นข่าวในสื่อต่าง ๆ มาเป็นเวลานานและยังเป็นข่าวครึกโครมในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2566 : ออนไลน์) ทางด้านการศึกษานายภาส ภาสศรีธธา เจ้าพนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) 8 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับคดีร้องเรียนเข้าสู่การพิจารณา มีประมาณ 3000 - 4000 คดี เป็นคดีในวงการศึกษากว่า 400 คดี รูปคดีการทุจริตในวงการศึกษามากที่สุด คือ การจัดซื้อ จัดจ้าง รองลงมาคือ การเรียกรับเงินจากการรับนักเรียน และการแต่งตั้งโยกย้ายและยังพบว่า คดีร้องเรียนในการทุจริตด้านการศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2566 : ออนไลน์)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ, 2566 - 2570) เป็นแผนระดับสอง ซึ่งเป็นพัฒนาที่จัดทำโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาล และสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและโลก รวมถึงมีความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะยาวที่จะช่วยสนับสนุนให้การพัฒนาประเทศได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนบนเป้าหมายร่วมที่ชัดเจน และยังเอื้อประโยชน์ต่อการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลความสำเร็จของแผน เพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการและวิธีการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่มุ่งหวังได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ, 2566 - 2570) ประกอบด้วย 13 หมวดหมาย ได้แก่ หมวดหมายที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง หมวดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน หมวดหมายที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก หมวดหมายที่ 4 ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง หมวดหมายที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค หมวดหมายที่ 6 ไทยเป็นฐานการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่สำคัญของโลก หมวดหมายที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูงและสามารถแข่งขันได้ หมวดหมายที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เด็ดขาดได้อย่างยั่งยืน หมวดหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม หมวดหมายที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ หมวดหมายที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยง

และผลกระทบจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หมายเหตุที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต และหมายเหตุที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน โดยหมายเหตุที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด นั่นคือ หมายเหตุที่ 12 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2565)

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นสังคมที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ (Knowledge based society) และเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge based economy) ซึ่งมีผลให้การบริหารจัดการศึกษาไทยต้องภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขัน และความมุ่งมั่นตามความคาดหวังของสังคม ดังนั้นในกระบวนการบริหารจัดการจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องสนใจใฝ่รู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะทำให้การบริหารจัดการขององค์กรอยู่รอดบังเกิดผลดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ (ธีระ รุณเจริญ, 2550:98) จากการประชุมคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ครั้งที่ 1/2546 มีมติเห็นชอบแนวทางการพัฒนาประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศที่มีความสามารถทางนวัตกรรม (Innovative Nation with Wisdom and Learning Base) ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยยกระดับความสามารถทางนวัตกรรมซึ่งจะต้องอาศัยพื้นฐานการสร้างองค์ความรู้ที่เข้มแข็งแล้ว ยังต้องมีการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ตลอดจนการถ่ายทอดองค์ความรู้จากภาคการศึกษา สู่ภาคการผลิตและภาคบริการซึ่งมีนัยและความหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใหม่ๆ หรือสิ่งเก่า แต่นำมาคิด ทำ หรือสร้างขึ้นใหม่เพื่อทำให้เกิดประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาและดำเนินชีวิตที่เหมาะสม(พระมหาสุทิตย์ อาภาโร, 2547:4)

นอกจากนี้โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คนได้ค้นหาวิธีการบริหารจัดการและนวัตกรรมต่างๆมาช่วยแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้ดีขึ้น โดยจากการสำรวจนวัตกรรมพัฒนาโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ และโครงการ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม” เป็นอีกโครงการที่มุ่งเน้นยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนทุกแห่งในการคิดค้น สิ่งใหม่ๆวิธีการใหม่ๆที่ยังไม่เคยมีมาก่อน หรือเคยมีบ้างแล้วแต่นำมาปรับปรุง และพัฒนาเป็นนวัตกรรมที่มีคุณภาพเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เพื่อปรับปรุงหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2549:3)

ดังนั้นบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ บริหารจัดการเพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพต่อไป ซึ่งตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ, 2540 มีกำหนดไว้ 12 มาตรฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 5 กล่าวว่า พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ในการนำนวัตกรรมการบริหารไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งระบุว่า ผู้บริหารต้องพัฒนาและใช้นวัตกรรม การบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับนวัตกรรมการบริหาร เป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารในการ นำไปสู่ผลงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีความรู้ในการบริหารแนว ใหม่ๆ เลือกลงและปรับปรุง ใช้นวัตกรรมหลากหลาย ตรงกับสภาพการณ์ เงื่อนไข ข้อจำกัดของงานและองค์กร จน นำไปสู่ผลได้จริง เพื่อให้องค์กรก้าวหน้าพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ผู้ร่วมงานทุกคนได้ใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ มี ความภาคภูมิใจในผลงานร่วมกันซึ่งสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาได้ให้ความหมายของนวัตกรรม การบริหารว่า เป็นนวัตกรรมเกี่ยวกับ ระบบ (องค์การศุรุสภา, 2540:126)

ในบทบาทของความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาได้กล่าวถึงนวัตกรรมจัดการและบริหารการศึกษา ในบทบาทของผู้บริหารและการจัดการความรู้ไว้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งจะทำให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนแห่งการ เรียนรู้เจริญก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจำเป็นต้องมีลักษณะภาวะผู้นำดังนี้ มีการจัดให้มีการวิจัยและ พัฒนาในโรงเรียนการจัดการประเมินและนำผลการประเมินมาปรับปรุงในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องการแสวงหา ความคิดและความสามารถของครู นักเรียน ละผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การ จัดการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องนำโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าไปเรื่อยๆ และให้มีความยั่งยืน ปกครอง ดูแล บุคลากรด้วยคุณธรรม จริยธรรมจูงใจบุคลากรให้พัฒนาผลงานของตนให้ดีขึ้นสร้างวิสัยทัศน์ ค่านิยมของโรงเรียน และสร้างพันธะผูกพันต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ของบุคลากรทุกคนทำงานโดยอาศัยกลุ่มหรือคณะบุคคลเป็นที่ตั้งมีความจริงจัง เข้าใจ และรับฟังความ คิดเห็นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้รางวัล ยกย่อง ชมเชยบุคลากร นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเอื้ออำนวยความ สะดวกทรัพยากรทุกอย่างเพื่อการเรียนรู้ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าผู้บริหารทุกองค์กรจำเป็นที่จะต้อง มี นวัตกรรมการบริหารของตนเองเพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาในการบริหารและจัดการองค์กรเพื่อมุ่งไปสู่คุณภาพ (ธีระ รุญเจริญ, 2550 : 228-229)

จากผลการดำเนินการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนในปี 2549 พบว่าโรงเรียนมีการพัฒนา นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการจำนวน 256 โรงเรียน พบว่า โรงเรียนมีการพัฒนานวัตกรรมการด้านการ บริหาร จัดการจำนวน 256 โรงเรียน ด้านการเรียนการสอนจำนวน 940 โรงเรียน ด้านคุณธรรมจริยธรรมจำนวน 276 โรงเรียน ด้านสิ่งประดิษฐ์จำนวน 325 โรงเรียนและผลรวมโรงเรียนทั้งประเทศมีนวัตกรรมการศึกษาทุกประเภท รวม 1,579 โรงเรียน (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, สรุปจำนวนนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนปี 2549 ตามโครงการส่งเสริมของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า นวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็น นวัตกรรมประเภทการเรียนการสอนร้อยละ 85.11 ส่วนด้านอื่น ๆ เช่น บริหารจัดการมีน้อยเพียงร้อยละ 8.51 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านสื่อสิ่งประดิษฐ์ ยังคงอยู่ในระดับเช่นเดียวกันและนวัตกรรมการศึกษาของ โรงเรียน ยังมีลักษณะความเป็นนวัตกรรมตามเกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับคุณภาพค่อนข้างต่ำนวัตกรรมการ ศึกษาของโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Organization) อย่างเป็นระบบความ

ตระหนักและสำคัญที่ให้นวัตกรรมการศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อนแก้ปัญหาและคุณภาพการศึกษายังมีน้อยควรส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานโครงการในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนยังไม่เป็นระบบครบวงจรเท่าที่ควรเชื่อมโยง หรือบูรณาการโครงการหนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม ให้สอดคล้อง สัมพันธ์กับการบริหารงานบุคคล เช่น การเลื่อนวิทยฐานะ การพัฒนาวิชาชีพ มาตรฐานวิชาชีพ เป็นต้น (โครงการหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม ออนไลน์ เข้าถึงเมื่อ 12 ธันวาคม 2550 เข้าถึงได้จาก <http://www.edinno.net/report2.php>) ปัจจุบันลักษณะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งลักษณะการจัดออกเป็น 4 กลุ่มได้แก่(ธีระ รุญเจริญ, 2550 : 56-58) 1) โรงเรียนประถมศึกษา 6 ปี และระดับมัธยมศึกษา 6 ปี โดยแบ่งเป็นช่วงชั้น ช่วงชั้นละ 3 ปี มี 4 ช่วงชั้น 2)โรงเรียนโครงการพิเศษตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น โรงเรียนอภินิหารพระพุทธรักษา โรงเรียนในกำกับของรัฐ (Charter School)โรงเรียนเด็กอัจฉริยะที่เน้นการสอนใน 5 วิชาหลัก โรงเรียนสองภาษา 3) โรงเรียนพิเศษเฉพาะ เช่น โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โรงเรียนที่บ้าน (Home School) โรงเรียนคนตาบอด โรงเรียนโครงการเรียนร่วม โรงเรียนสำหรับผู้พิการทางสมอง โรงเรียนกัณดาร โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย ฯลฯ 4) โรงเรียนนานาชาติ (International School)ซึ่งสภาพการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงตามแนวชายแดน ประชาชนคนไทยจะมีความยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษา ขาดการประกอบอาชีพและตั้งบ้านเรือนอยู่ห่างจากสถานศึกษา ขาดสื่อและอุปกรณ์การศึกษา ขาดแคลนครูผู้สอน ทำให้คุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่ำ ควรได้รับการปรับปรุง (ธีระ รุญเจริญ, 2550 : 56-58)

จากความสำคัญและปัญหาการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้นจึงนับเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งทั้งในแง่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลและยังไม่มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานในเรื่องนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและจะต้องมีการศึกษารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สำหรับเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. เพื่อพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
3. เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 196 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 128 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน และการสุ่มแบบแบ่งชั้น

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบ ฯ โดยการวิจัยแบบการสนทนา กลุ่ม (Focus Group Discussion) ครั้งที่1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย
 - 1.1 รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 3 คน
 - 1.2 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 3 คน
 - 1.3 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 2 คน ที่รับผิดชอบโรงเรียนขนาดเล็ก
2. ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบ ฯ การวิจัยแบบการสนทนา กลุ่ม (Focus Group Discussion) ครั้งที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้ชำนาญการ จำนวน 10 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน ประกอบด้วย
 - 2.1 ผู้บริหารการศึกษา คือ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 1 คน
 - 2.2 รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 2 คน ที่รับผิดชอบโรงเรียนขนาดเล็ก
 - 2.3 ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 1 คน
 - 2.4 หัวหน้ากลุ่มแผนงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 1 คน ที่รับผิดชอบโรงเรียนขนาดเล็ก
 - 2.5 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 5 คน คือ

- 2.5.1 โรงเรียนชุมชนวัดบางกะดี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
- 2.5.2 โรงเรียนปากคลองสอง อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
- 2.5.3 โรงเรียนวัดจันทาราม อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
- 2.5.4 โรงเรียนวัดบัวขวัญ อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
- 2.5.5 โรงเรียนวัดบางนา(เล็งเลิศประชานุกุล) อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี

2.6 หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 5 คน คือ

- 2.6.1 โรงเรียนสังฆรักษ์บำรุง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
- 2.6.2 โรงเรียนสว่างราษฎร์บำรุง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
- 2.6.3 โรงเรียนวัดบ้านพร้าวใน อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี
- 2.6.4 โรงเรียนวัดถั่วทอง อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี
- 2.6.5 โรงเรียนชุมชนวัดจันทน์กะพ้อ อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี

2.7 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กลุ่มส่งเสริมการศึกษา จำนวน 2 คน

2.8 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กลุ่มนิเทศการศึกษา จำนวน 2 คน

2.9 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่รับผิดชอบโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

ผู้ให้ข้อมูลการศึกษารายกรณี ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน จาก 3 โรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ(Best Practices) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย

- 1.โรงเรียนวัดลำมหาเมฆ(ประชาราตรีอนุสรณ์) อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี กรณีศึกษาในวันพุธ ที่ 21 มกราคม 2567
- 2.โรงเรียนสามวาวิทยา อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี กรณีศึกษาในวันพฤหัสบดี ที่ 22 มกราคม 2567

3. โรงเรียนวัดสหราษฎร์บำรุง (วงษ์กล้าแข็ง) อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี กรณีศึกษาใน
วันศุกร์ ที่ 23 มกราคม 2567

ผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม เรื่อง นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน
ประกอบด้วย

1.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

2. การสัมภาษณ์เชิงลึกกรณีศึกษาดูงาน 3 โรงเรียน (ใช้สัมภาษณ์และสังเกตนวัตกรรมการบริหาร
โรงเรียนขนาดเล็ก) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1)

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ระยะที่ 1

วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมทางการศึกษา กระบวนการพัฒนานวัตกรรม
นวัตกรรมการบริหารจัดการโรงเรียน และรูปแบบและการพัฒนารูปแบบนำมาสังเคราะห์ร่างหลักการ ขั้นตอน
วิธีการดำเนินงานการตามนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงเรียน

2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงเรียน และวิเคราะห์ความต้องการ
นำมาสร้างเครื่องมือ โดยกำหนดข้อคำถามในประเด็นดังกล่าว และจัดพิมพ์เป็นฉบับร่าง

3. สร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลสภาพทั่วไปของสถานศึกษาและบุคลากรที่ผิดชอบการ
หลักการ ขั้นตอนการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงเรียน

4. ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ
5 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข
ซึ่ง IOC มีค่าระหว่าง 0.80-1.00 (สมนึก ภัททิยธนี 2544 : 167)

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหา
คุณภาพทั้งฉบับ โดยการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค ผล
การวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.80

6. จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ระยะที่ 2

1. ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงเรียน

2. นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงเรียน

3. สร้างแบบตรวจสอบความเหมาะสมจากกรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาในเอกสาร

4. การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 นำแบบตรวจสอบความเหมาะสมฉบับร่าง เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ด้านนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้วนำไปหาดัชนีความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์ค่า IOC ของแบบประเมินเป็นรายชื่อ แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 (สมนึก ภัททิยธนี 2544 : 167)

4.2 นำแบบตรวจสอบความเหมาะสมไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพทั้งฉบับ โดยการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค มีความเชื่อมั่น .98

4.3 จัดพิมพ์เป็นฉบับจริง พร้อมนำเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความเหมาะสมของร่างรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าใช้การหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยกำหนดคะแนนเกณฑ์ออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งกำหนดค่าคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 102)

5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนนเกณฑ์การให้คะแนนความเหมาะสมของร่างรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 103)

4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ระยะที่ 3

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเหมาะสมของภาษาที่ใช้และการเรียงลำดับของเนื้อหา การจัดรูปแบบของการพิมพ์ ความสะดวกในการนำไปใช้ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเนื้อหา และมีประโยชน์ของคู่มือ พร้อมทั้งข้อคิดเห็นและเสนอแนะอื่น ๆ

2. วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

2.1 ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2 นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

2.3 สร้างแบบสอบถามจากกรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาในเอกสาร

3. การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์การใช้นวัตกรรมการบริหารโรงเรียน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้วนำไปหาดัชนีความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์ค่า IOC ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 (สมนึก ภัททิยธนี 2544 : 167)

3.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพทั้งฉบับ โดยการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค มีความเชื่อมั่น 0.98

3.3 จัดพิมพ์เป็นฉบับจริง พร้อมนำเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี ถึงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความเหมาะสมของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน เป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่าใช้การหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยกำหนดคะแนนเกณฑ์ออกเป็น
5 ระดับ ซึ่งกำหนดค่าคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 102)

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนนเกณฑ์การให้คะแนนความเหมาะสมของรูปแบบนวัตกรรมการ
บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยใช้เกณฑ์การแปล
ความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 103)

- 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาก
- 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อยที่สุด

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยเสนอต่อมหาวิทยาลัยปทุมธานี ถึงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อ
ขอความร่วมมือในการวิจัยพร้อมแบบสอบถามต่อกลุ่มตัวอย่างจำนวน 128 คน
2. ผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 128 คน
3. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และครบถ้วนของแบบสอบถาม กรณีที่คำถามไม่ครบถ้วน
ผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตเข้าพบ หรือ โทรศัพท์ติดตามเพื่อให้ตอบแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่งซึ่งเมื่อทำการ
ตรวจสอบความสมบูรณ์ และครบถ้วนของแบบสอบถามพบว่ามีความสมบูรณ์จำนวน 128 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100
%

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อจำแนกประเภทข้อมูลและให้ทราบลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา
2. การวิเคราะห์ตัวแปรอิสระ ใช้การวิเคราะห์แบบบรรยายในลักษณะการบรรยายและความสอดคล้องของตัวแปร
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยสุ่มเป็นตัวแทนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เพื่อให้ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 20 คน ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ในลักษณะการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับและนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยมีดังนี้

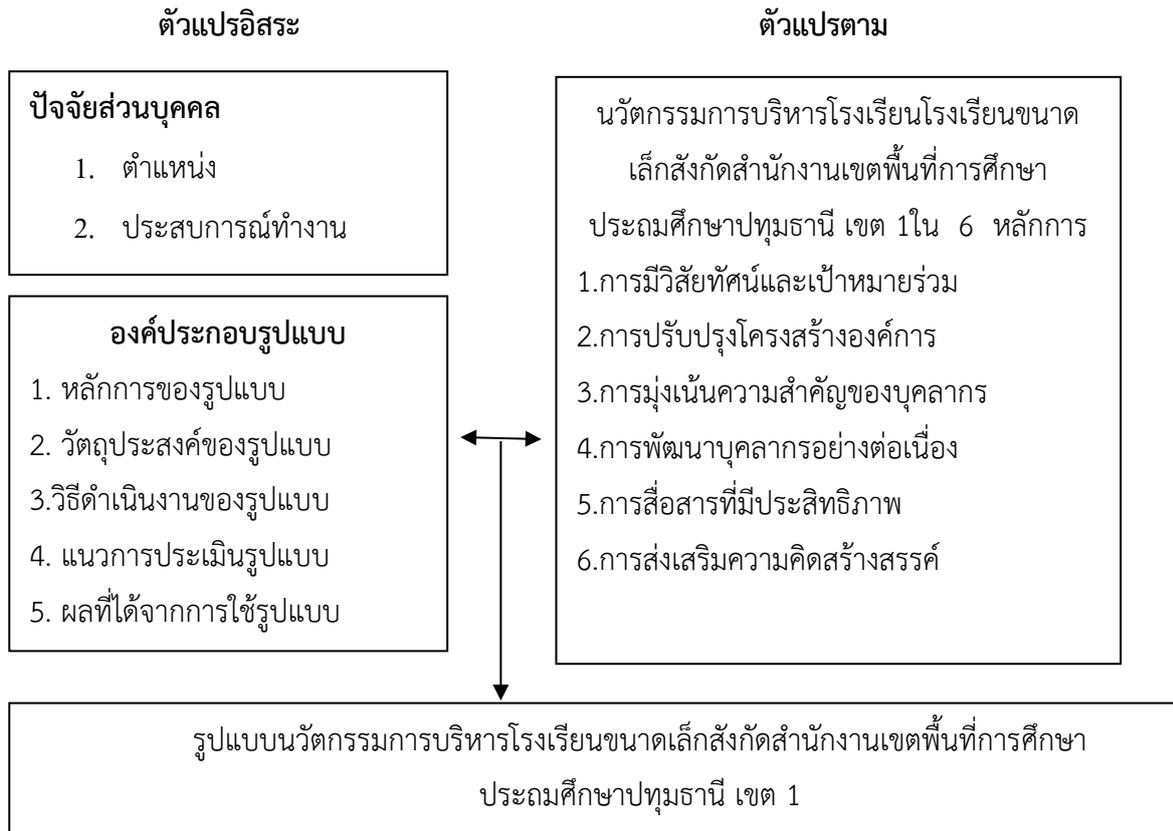
วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา อธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าจำนวน และร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานตามรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ 2 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบรูปแบบฯ 5 ด้าน คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 4) แนวการประเมินรูปแบบ และ 5) ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบฯ ได้มาจากการสังเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบของนักวิชาการประกอบด้วย 1) อีระ รุญเจริญ (2550 : 162-163) 2) สมาน อัครภูมิ (2550 : 10) 3) ทิศนา แชนนี และคนอื่น ๆ (2547 : 16) 4) ประหยัด สุขสำราญ (2555:168) 5) Bush (1996 :19) 6) Brown and Moberg (1980) และ 7) รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2548)
2. นวัตกรรมการบริหารโรงเรียน ใน 6 หลักการ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม 2) การปรับปรุงโครงสร้างองค์การ 3) การมุ่งเน้นความสำคัญของบุคลากร 4) การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง 5) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 6) การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ จากแนวคิดทฤษฎีของ 1) Adair (1996) 2) Cook (2002) 3) Greenberg (2002) 4) Harvard Business School (2003) 5) Higgins (1995)

6) Quinn (1991) 7) Sherwood (2001) 8) Tidd (2001) 9) Wannapa (2012) 10) กุศล ทองวัน (2553)
11) พยุต วุฒิรงค์ (2557) 12) วุฒิพงษ์ ภัคดีเหล่า (2554) 13) ศศิประภา ชัยประสิทธิ์ (2552) และ 14)
สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2553) ดังภาพประกอบที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 128 คน ส่วนมากประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 50 ตำแหน่งครู และ ผู้บริหารเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50

2. ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นความสำคัญของบุคลากร รองลงไป คือ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม และรายด้านพบว่า

2.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ รองลงไป คือ มีแผนกลยุทธ์หรือโครงการที่ส่งเสริมให้บุคลากรได้ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมของโรงเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และกลยุทธ์การสร้างนวัตกรรมของโรงเรียน

2.2 ด้านการปรับปรุงโครงสร้างองค์การ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารที่มีความยืดหยุ่นให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย รองลงไป คือ มีการปรับปรุงโครงสร้างแบบข้ามสายงานโดยให้บุคลากรสามารถทำงานร่วมกันได้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการปรับปรุงกฎระเบียบที่ส่งเสริมการทำงานของบุคลากรด้านการพัฒนานวัตกรรม

2.3 ด้านการมุ่งเน้นความสำคัญของบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดี มีความมุ่งมั่นใฝ่หาความรู้เพื่อนำมาพัฒนานวัตกรรมในโรงเรียน รองลงไป คือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความชำนาญในการพัฒนานวัตกรรมในโรงเรียนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดอย่างเป็นระบบกล้าคิด กล้าทำ และกล้าเสี่ยง

2.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีการกำหนดเรื่องนวัตกรรมเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร รองลงไป คือ มีการสรรหา และคัดเลือกบุคลากรที่มีสมรรถนะสอดคล้องกับการพัฒนานวัตกรรม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการวางแผนและจัดตั้งงบประมาณที่ส่งเสริมการทำงานของบุคลากรด้านนวัตกรรม

2.5 ด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีการส่งเสริมให้บุคลากรแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้ และข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน

รองลงไป คือมีการบริหารจัดการส่งต่อข้อมูลข่าวสารภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด มีรูปแบบและช่องทางการสื่อสารหลากหลายเพียงพอและเหมาะสมที่บุคลากรสามารถเข้าถึงได้

2.6 ด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ มีบุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมและพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง รองลงไป คือให้ความสำคัญกับบุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรม และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด มีผู้บริหารที่มุ่งมั่นส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

2.1 รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 4) แนวการประเมินรูปแบบ และ 5) ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบ

2.2 ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมของร่างรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่จัดทำขึ้น โดยภาพรวมมีความเหมาะสมใน ระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีผลการประเมินอยู่ในระดับ มากขึ้นไป

ระยะที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ผู้ประเมินมีความคิดเห็นต่อรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ระดับระดับสภาพการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นความสำคัญของบุคลากร รองลงไป คือ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความเอาใจใส่ด้านการมุ่งเน้นความสำคัญของบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิภควัชร์ ภูมิพงศ์ชครและคณะ (2562) รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านหลักการองค์กรแห่งการเรียนรู้ รองลงไปคือด้านหลักการฝึกอบรมและการพัฒนา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และรายด้านพบว่าด้านหลักการจัดโครงสร้างองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือครู และเชื่อว่าการจัดโครงสร้างองค์กรจะเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างนวัตกรรมรองลงไป คือการจัดโครงสร้างองค์กรมีส่วนร่วมสนับสนุนส่งเสริมครู บุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมกันสร้างนวัตกรรม 2) พัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 2 รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 4) แนวการประเมินรูปแบบ และ 5) ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมของร่างรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 2 ที่จัดทำขึ้นโดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่าทุกข้อมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากขึ้นไป 3) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 2 พบว่าผู้ประเมินมีความคิดเห็นต่อรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวพล สมบูรณ์สิน (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ได้แก่ 1) เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการนวัตกรรม 2) เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรม และ 3) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 2 หลักการ ได้แก่ 1) หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลง 2) หลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3)

หลักการจัดการความรู้และ 4) หลักการบริหารงานวิชาการ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า ในการจัดการ นวัตกรรม ได้แก่ 1) คุณลักษณะเชิงนวัตกรรมของผู้นำ/ผู้บริหาร 2) คุณลักษณะเชิงนวัตกรรมของครูและบุคลากร 3) คณะกรรมการจัดการนวัตกรรม 4) แหล่งเรียนรู้สื่อและเทคโนโลยี 5) วัฒนธรรมนวัตกรรม องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการจัดการนวัตกรรม ได้แก่ ขั้นตอน ที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา ขั้นตอน ที่ 2 วางแผนออกแบบ ขั้นตอน ที่ 3 ใช้นวัตกรรม ขั้นตอน ที่ 4 การประเมินผล และขั้นตอนที่ 5 การเผยแพร่ นวัตกรรม องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต ได้แก่ 1) นวัตกรรมกระบวนการ 2) นวัตกรรมผลิตภัณฑ์และ 3) นวัตกรรมจัดการ ผลการตรวจสอบ ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่ามี ความเหมาะสม ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการจัดการ นวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้น พื้นฐานมีความเห็นว่ามี ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัย รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงาน

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ควรมีนโยบายให้สถานศึกษาโรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้พัฒนานวัตกรรมการบริหารโรงเรียน ขนาดเล็ก ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2. จากสรุปผลการวิจัยที่ได้ข้อเสนอรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่เชื่อมั่นได้ว่ามี ความเหมาะสมมีประโยชน์และเป็นไปได้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหาที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริงซึ่ง กระบวนการวิจัยในแต่ละขั้นตอนถือได้ว่าอาศัยกระบวนการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหาร สถานศึกษาควรนำ รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กจากการวิจัยไปดำเนินการปรับใช้ในการบริหารต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุน ครูและ บุคลากรทางการศึกษาให้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และกลยุทธ์การสร้างนวัตกรรมของโรงเรียน

2. ด้านการปรับปรุงโครงสร้างองค์การ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุน ครู บุคลากร ทางการศึกษาให้มีการปรับปรุงกฎระเบียบที่ส่งเสริมการทำงานของบุคลากรด้านการพัฒนานวัตกรรม

3. ด้านการมุ่งเน้นความสำคัญของบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีความคิดอย่างเป็นระบบกล้าคิด กล้าทำและกล้าเสี่ยง

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวางแผนและจัดตั้งงบประมาณที่ส่งเสริมการทำงานของบุคลากรด้านนวัตกรรม

5. ด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีรูปแบบและช่องทางการสื่อสารหลากหลายเพียงพอและเหมาะสมที่บุคลากรสามารถเข้าถึงได้

6. การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างนวัตกรรมด้านสังคม เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม

2. ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและสมรรถนะของบุคลากรเกี่ยวกับบทบาท ทักษะและพฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนที่เอื้อต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงฯ.

ธีระ รุณเจริญ. (2550). *การบรรยายรายวิชาสัมมนาการบริหารการศึกษาเรื่อง “รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบ”*. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

นवल สมบูรณ์สิน. (2564). *รูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *วิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *วิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

พระมหาสุทิตย์ อาภากร. (2547). *เครือข่ายธรรมชาติความรู้และการจัดการ*. กรุงเทพมหานคร: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.

ภูมิภควัชร์ ภูมิพงศ์คชศรและคณะ. (2562). *รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*. 7 (1), 161-172.

สภาาร่างรัฐธรรมนูญ. (2550). *สภาาร่างรัฐธรรมนูญ. พ.ศ. 2550*. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2567.

แหล่งที่มา: <http://wiki.kpi.ac.th> > title=สภาาร่างรัฐธรรมนูญ_2550.

สมนึก ภัททิยธนี. (2544). *การวัดผลการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *การพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). "แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10:สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน". กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- องค์การคุรุสภา. (2540). *เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. 2540*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2566). *แผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566- 2570)*. นนทบุรี: สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนัก ปปช.).
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา. (2547). *วงรอบการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2567. แหล่งที่มา: https://www.stou.ac.th/Offices/Oaa/Dept/Dept04/Rule_MUA/Plan_Inter2560-2579.pdf.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2567. แหล่งที่มา: <https://sdgs.nesdc.go.th>.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2549). *สาระในเส้นทาง*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.